

KORRESPONDENT

H A N D L O W Y, P R Z E M Y S L O W Y

I

Korrespondent Handlowy, Przemysłowy i Rolniczy, wychodzi

ROLNICZY

(dwa razy na tydzień przy Gazecie Warszawskiej.)

Dnia 1 Marca

N° 17.

Roku 1843.

DLUG PUBLICZNY I PAPIERY ANGLJI

(wyjątek z drukującego się dzieła p. Zubelewicza.)

Zaciąganie pożyczek, w celu zaspokojenia choć w części wydatków wojennych, wprowadzono do Anglii po raz pierwszy za Wilhelma III. Rewolucja r. 1689 wciągnęła kraj w krwawą i kosztowną wojnę z Ludwikiem XIV, który wówczas u szczytu swej sławy, popierał sprawę wygnanej familji Stuart. Niebezpieczeństwo jakkolwiek wielkie zewnątrz państwa, nierównało się wewnątrz. Liczna i potężna partja sprzyjała pretendentowi, a podatki dla uwolnienia się od ciężaru dodatkowego, jaki wojna sprawiała, dostarczałyby przeciwnikom środków do zniszczenia nowego rządu, a przywrócenia dawnego. Ztąd pożyczki nie były wówczas skutkiem wyboru ale konieczności. Zbłądzono, iż ciągnięto dalej system pożyczania, gdy już wydatki nawet wojenne dochodami państwa zaspakajane być mogły. Zawsze jednak początkowo dług rządowy powoli się pomnażał. W r. 1702 przy wstąpieniu na tron Królowej Anny wynosił tylko 16 milionów funtów szterlingów; (1) przy jej śmierci r. 1714 do 54 milionów. Za Jerzego I. w czasie nawet pokoju nie zmniejszył się prawie. Przy śmierci Jerzego II. r. 1763, już się podniósł do 138 milionów. Właściwe jednak zwiększenie długu w skutku dopiero dalszych nieszczęśliwych wojen nastąpiło.

(1) W Anglii środkiem wymiany jest moneta złota zwana funt szterling, dzielący się na 20 szylingów, każdy o 12 pensach. Z funta mennicznego (troyweight) 373,202 gramów wybijają 46 89/130 f. szt. Na jedną więc grzywnę kołofską — 233,855 gramów czystego złota idzie 31,92 f. szt. gdy na tę wagę półimperjalów przypada 39,5. Ztąd równowartość (pari) co do monet jest funt szterling — rub. 6 15 kop. (zł. 41). W zwyczajnym użyciu funt szterling za 6 rub. czyli 40 zł. bierze się, szyling za 2 złp., pens za 5 groszy.

W początkach pożyczano oddając na zabezpieczek nie pe any jaki dochód, lub część jego, która odosobion stanowiła fundusz, a fund, dla wypłaty tak kapitału jak i procentu. Pierwsza jednak wypłata rzadko miała miejsce. Potrzeby rządu wznagalały się i nowe pożyczki następowały, na które coraz nowe dochody zastawiać trzeba było. Wkrótce zaciągania pożyczek zwyczajnych terminowych zaniechano, a udano się do nieterminowych w których czas wypłaty od woli rządu zależał. Odtąd i znaczenie wyrazu fundus zmieniono, którym zamiast funduszu zabezpieczającego pożyczki, sam ich kapitał i renty w skutku jego powstałe oznaczać zaczęto. W podobnem że znaczeniu wyraz stock jest używany, częściej jednak dla określenia papierów które formują kapitał zakładowy ważniejszych towarzystw handlowych; jak Banku angielskiego, kompanji Wschodnio-Indyjskiej i kompanji assekuracyjnych.

Dla rzadkości kapitałów w dawnych czasach, procent przez rząd opłacany był dosyć wysoki, dopiero w czasie pokoju, gdy kraj stawał się bogatszym, procent ten stopniowo zniżano. Często dla zmniejszenia jego przy zaciąganiu pożyczek, renty terminowe w nadddatku ofiarowywano dla biorących większy w nich udział. Mała korzyść tak przyznana, lub w procencie nieco większym nad zwyczajny, dostateczną była do prędkiego zebrania pożyczek nawet przez subskrypcje które dla wszystkich otwarte były. Korzyść więc zléwała się na wielu, nie zaś jak teraz kilku bogatych bankierów, od których nawet najczęściej nie zaś od rządu, warunki pożyczek zależą. Dopóki trwał ten system, pożyczki w całkowitej swej summie dochodziły rządu, i dług krajowy w miarę się podnosił. Rząd nadto miał łatwość, bez szkody wielkiej dla wierzycieli, zniżenia później uciążliwej stopy procentu, jaką na nim okoliczności wymogły. Lecz w roku 1793 system Pitta przeważył. Aby chwilowo zmniejszyć ciężar, nie uważano na długość jego trwania; chociaż w ciągu dalszym powtórzone te same okoliczności przez ciągle ciężaru zwiększanie, mogły go wkrótce uczynić niepodobnym do zniżenia. Zaczęto pożyczać tylko na 3 0/0, na procent zbyt niski przy ówczesowych okolicznościach; nominalny więc kapitał, który rząd był dłużnym 2050

wiązał się, za nadto się różnił od rzeczywistego jaki otrzymywał; co najlepiej przez wypadki udowodni się, porównyując je z wypadkami lat dawniejszych, dla okazania tych ostatnich w tym względzie wyższości.

I tak od roku 1756 do roku 1763 w ciągu wojny siedmioletniej dług zaciągnięty wynosił 53 miliony f. st.; dług przyznany 54,230,000 f. st.

Od r. 1775 do 1786 w ciągu wojny amerykańskiej, dług zaciągnięty 91,763,842 funt. st., dług przyznany 115,267,992 f. st.

Od roku 1793 do 1802 w ciągu pierwszej wojny francuskiej dług zaciągnięty 200,500,000, przyznany 311,424,323 f. st.

Od r. 1803 do 1815 w ciągu drugiej wojny francuskiej dług zaciągnięty 266,800,000, przyznany 420,905,400 f. st. (2).

Różnica nominalnego kapitału od rzeczywistego w ostatnich dwóch długach do połowy prawie zbliżająca się, w szczególnych pożyczkach jest jeszcze wydatniejszą. W roku 1798 z zaciągniętej pożyczki w rentach 3 procentowych na 34 milionów, rząd tylko otrzymał 17 milionów. Przy pożyczce z r. 1815 na 27 milionów, za każde 100 f. st. rząd przyznał 174 f. w rentach 3 procentowych a 10 f. w 4 procentowych; więcej przeto niż 5 1/2 0/10 płacić się zobowiązał. To wszystko łatwo tłumaczy nadzwyczajny stosunek, w jakim dług Anglii podniósł się w ostatnich czasach, gdy w ogóle podług Mac-Cullocha, kapitał tego długu blisko 2 1/2 więcej wynosi, niż summa właściwie pożyczona. Od roku 1793 do 1815 lat 20 wojen z Francją czterokrotnie prawie dług powiększył względem poprzedniego, na którego utworzenie całego wieku potrzeba było, wieku nie zupełnie wolnego od znacznych wojen. I tak r. 1783 dług wynosił tylko 271 milionów f. st.; w r. 1815 już przeszło 1054 miliony; teraz pomiędzy 800 a 1000 milionów zwykle go rachują; przywrócony więc pokój, o mało go zmniejszył, gdy prawie jedynie na niżeniu procentu nieco większego oddawnych długów przyznanego ograniczyć się musiano. Żaden więc z krajów Europy nie jest tak ogromnym obciążony długiem jak Anglja; ich nawet długi razem wzięte, zaledwie wyrównują a długowi tego państwa. Wielkość jego najsmielszego ministra skarbu lekkim czyni, i każe mu więcej myśleć o zmniejszeniu ciężarów teraźniejszych, niż dalekiej a nieznannej przyszłości. Każdy już uważa dług publiczny za złe fizyczne niepodobne do uleczenia, które kraj do grobu ponieść z sobą musi. Procent roczny od długu, jakkolwiek niższy co do swój stopy niż w innych krajach, jednak do 30 milionów f. szt. dochodzi, do 3 1/2 zatem teraźniejszego dochodu rocznego kraju, który zbyt zmieenny od 44—54 milionów f. szt. wynosi, a który chociaż od czasu wojny o 1/4 zmniejszony raczej w tej mierze już utrzymać się, niż jak gdzieindziej podwyższać się jest zdolny. I w poborach bowiem jest pewna granica, której przestąpić narody bez upadku nie mogą. Do tej granicy zbyt znacznie się zbliżono, gdy

dochód z summy 17 1/2 milionów jaką wynosił w r. 1793 w tak krótkim czasie do poprzedniej podwyższono, gdy go zatem daleko wyższym niż w jakim bądź kraju uczyniono. Że zaś ten dochód głównie stanowią zły ogromne podatki na pierwsze potrzeby życia i na produkta przemysłu nałożone, ztąd uboższa klasa ludu, niemogąc przy nich utrzymać się, w dość ciężkiej nędzy pozostaje która do nadto częstych w kraju zamieszkań staje się powodem. To właśnie powszechnie sprawia mniemanie, iż Anglja w żadną nową nieco większą wojnę wdać się nie może, bez wyczerpania wszystkich źródeł poborów, bez zniszczenia swego handlu i przemysłu, bez wpadnięcia na koniec w stan nieszczęsnego bankructwa krajowego. Pomimo jednak sprawiedliwej w samymże kraju ztąd obawy, duch samodzielną Anglików nieznający żadnych granic w poświęceniach dla dobra swego kraju, i przy najbardziej krytycznych okolicznościach, umie utrzymać tę jedyną dotąd w historii przewagę, którą rozciąga od jednego bieguna do drugiego, w krajach nawet najbardziej nieznanym i niencywilizowanym, mocą swój potęgi, pieniędzy lub handlu. Z tej właśnie przyczyny łatwem było pierwszemu ministrowi Sir Robertowi Peel, tyle śmiała dokonać teraz przemianę w dotychczasowym systemie finansów, że pożyczki, ten podług niego zbyt niegodny sposób ratunku (miserable expedient), który Anglja na brzeg przepaści doprowadził, odtąd zaniechane być mają, a w ich miejsce w razie potrzeby tak jak teraz pobór od dochodów (income tax) użyty. Pobór ten na 2 1/2 1/2 od sta czyli na 7 pensów od funta szterlinga oznaczony, ma przynieść rocznie krajowi 4 1/3 milionów f. szt., gdy tylko dochody niższe od 150 f. szt. są od niego wyłączone. Posłuży zatem do zniesienia przewyżki w wydatkach na dochody kraju (deficit) w r. 1843 na 2 1/2 milionów f. szt. ocenianej, przywróci porządek w finansach przez podobne już 6 letnie przewyżki zupełnie prawie zniszczone, dostarczy zasobów do prowadzenia zbyt kosztownej wojny w Chinach i Indjach, i zarazem wynagrodzi niedobór jakiego powstanie z przerobienia taryfy celnej. Ścisłe nawet połączenie poboru z taryfą celną było konieczne; i chociaż pierwszy służy za podstawę drugiej, jednak tyle już otrzymany podczas wojny z Napoleonem, w czasie pokoju niemógłby tak łatwo być przeprowadzonym, gdyby nieistniało powszechnie przekonanie, że los klasy robotniczej wymaga niezbędnie zmian w taryfie co do opłat na pierwsze materiały i potrzeby do życia, które to opłaty niższe prowadzą dowóz znaczniejszy, a tęp samym niższą cenę produktów; Podług zapewnienia pierwszego ministra, właściciele mniejsi, większą część swych dochodów na kupno pierwszych potrzeb do życia obracający, w niższej ich cenie, opłacony pobór mieć będą zwrócony nawet. (3)

(3) Roczny dochód podległy poborowi na 166 1/2 milionów f. szt. przeszło oceniono; nie przyniesie on sam wprawdzie summy zakreślonej 4 1/3 miliona, lecz się uzupełni przez zwiększone stęplowce, i cło na wódce i węglach ziemnych wywożonych. W powyższą summę dochód od gruntu wchodzi na blisko 39 1/2 milionów. Średni dochód od akru gruntu w

(2) Cohen Compendium of finance, London 1828. Mac-Culloch, a statistical Account of the British Empire London 1837.

Fundusz amortyzacyjny od roku 1717 w Anglii istniejący, w roku 1786 za ministra Pitta pierwsze właściwe otrzymał urządzenie. Na umorzenie długu około 210 milionów f. szt. wówczas wynoszącego, jeden milion f. szt. corocznie przeznaczono, z zastrzeżeniem iż ten fundusz do 4 milionów wznieść się może przez procent od rent wykupionych, przez procent niżony i przez renty terminowe i dożywotnie które się same umarzały. Dalej jego zwiększanie od woli Parlamentu zależnym uczyniono. Każda nowa pożyczka z funduszem osobnym na swe umorzenie tworzoną być miała; ztąd dług całkowicie w 30 do 45 lat umorzyć spodziewano się. Gdy jednak w czasie nawet wojny, przy wydatkach znacznie dochody państwa przechodzących, działania funduszu zaniechać nie zaprzestano, i gdy pożyczki na potrzeby roczne wyrachowane, zwiększać jeszcze musiano całą sumą oddaną pod rozrządzenie funduszu, i na jego zarząd, a która w ciągu lat 10, do 188 1/2 milionów f. szt. wyniosła; okazało się, iż fundusz zamiast zmniejszenia długu, takowy powiększył. Pierwszy Dr. Hamilton z Aberdeenu w swém dziele: «On the National debt, London 1813» najlepiej to wyświecił, i przez rozumowania dowiódł, że przewyżka dochodu nad rozchód jest jedynym funduszem którym dług umorzony być może. Powiększenie więc dochodu a zmniejszenie rozchodu jest wyłącznym sposobem przez który działanie funduszu staje się skuteczne i znaczne. Wkrótce potem poparli to zdanie Canning i Baring, z których jednemu Brougham najlepszego polityka, drugiemu pierwszego kupca w świecie nadaje nazwisko. (4) Nierozsądek zaciągania nowych pożyczek dla spłacenia tylko dawniejszych, coraz bardziej dla każdego widocznym się stawał. Ztąd po skończeniu wojny kapitał funduszu do 15 milionów wynoszący zmniejszać poczęto. W roku 1819 do bieżących wydatków go dołączono, lecz zarazem postanowiono utworzyć nowy fundusz z 5 milionów f. szt., utrzymując ciągle przewyżkę dochodów w tej wysokości. Gdy jednak to nie zawsze uskutecznić się dało, w roku 1828 na 3 miliony go niżono, a w roku 1829 zupełnie zniesiono; stanowiąc że na potém summa do redukcji długu obracana będzie przewyżką, jaka się okaże w dochodach państwa nad jego wydatki. Lecz przy ciąglem dalej niżaniu poborów, które często ministrowie celem tylko nabycia popularności podejmowali, przewyżki w dochodach niepodobnieli się stały, a tém samém dalsze umarzanie długu zupełnie prawie wstrzymano. Pomimo jednak tego wysoka cena papierów zawsze w Anglii się utrzymuje, wyższa daleko niż w jakim bądź kraju gdzie system amortyzacji w całej swój działalności jeszcze istnieje. Wykupna częściowo przez fundusz papierów, nie przyłożą się nie wcale do podwyższenia ich ceny, gdy z drugiej strony pożyczki będą ciągle zaciągane.

Anglii 19 szylingów 2 pensy wynosi; największy w Hrabstwie Midlesex 34 szylingów; najmniejszy w Hrabstwie Westmoreland 9 szylingów i 1 pens (140 akrów równa się 100 nowym miarom polskim).

(4) Baring późniejszy minister handlu, terazniejszy Lord Ashburton, często Xięciem Negociantów angielskich nazywany.

Wszystko zależy od dobrego użycia dochodów państwa; powiększenie długu z polepszeniem nawet kredytu połączone być może, skoro przychód z pożyczek w celu korzyść dla kraju przynoszącym użytym zostanie.

Cały dług angielski w kraju własnym jest zaciągnięty. Liczba osób pobierających renty roku 1838 wynosiła 280,000, z których około 230,000 pobiera zaledwie od 5 do 50 f. szt. półrocznej renty; 41,000 od 100 do 200 f. szt.; 9000 od 200 do 1000 f. szt.; do 500 osób tylko wyżej. Daleko większa jednak liczba osób ma bezpośredni udział w papierach. Renty Banku angielskiego, innych Banków, nadto wszelkich instytucji publicznych i towarzystw handlowych zapisane są w wielkiej księdze długu pod nazwiskami szczegółowych osób do tego upoważnionych. Niedorzecznem więc jest dość ogólne mniemanie, że przez zniesienie długu poświęconoby tylko 280,000 osób na 25 milionów. Przeciwnie gdy od nich wiele innych zależy, zniszczonoby przez to cały system banków i assekuracji, i rozciągnięto na kraj cały bankructwo i ruinę. (5) (Ciąg dalszy nastąpi.)

SPOSOB FILTROWANIA WODY.

Weź wielkie naczynie miedziane lub blaszane, podłużnego kształtu, u dołu węższe, u góry szersze, albo też beczkę, ale ją poprzednio wewnątrz wypal i kwasem siarczanym wysmaruj, na obwodzie o trzy cale odedna wywierć dziurę, w niej osadź rurkę z kruczkiem (rcbinet) oblep kitem fontaniarskim; nieco wyżej rurki, wewnątrz naczynia, osadź deskę podziurawioną nakształt przetaka, na niej układaj warstwy jak następuje: 1) warstwa drobnych kamyków, grubych na 1 cali; 2) warstwa drobnego rzecznoego, wymytego i należycie wysuszonego piasku gruba 4—5 cali; 3) warstwa węgla drzewnego ziarnowego, tego wielkości grochu zwyczajnego, gruba 4—5 cali; 4) warstwa piasku drobnego, gruba 1—3 cali; na to wszystko połóż deskę, podobnie jak pierwsza podziurawioną, dla zapobieżenia, aby woda poprzednich warstw nie popsła. To urządzenie trwać może od trzech do pięciu miesięcy, odmień potém węgiel, wymyj piasek, ułóż nową warstwę i używaj je jak poprzednio. Woda nawet najmątniejsza, gdy przejdzie przez te wszystkie warstwy,

(5) Już w roku 1785 Adam Smith dług wówczas 129 milionów f. szt. tylko wynoszący, przy dochodzie kraju do 11 milionów f. szt. za niepodobny do spłacenia uważał, i jego zupełne zniszczenie dosyć wyraźnie doradzał. Srodek ten wtedy łatwiej mógł się usprawiedliwić, gdy pożyczki zostawały jeszcze w rękach właścicieli wierzyteli, którzy procentem prawdziwie lichwiarskim wzbogacili się, dając zaledwie połowę tego co im przyzuino, i podwyższając ile można cenę nabytych papierów; teraz jest niepodobnym, gdy papiery przeszły w posiadanie instytucji publicznych i dobroczynnych, które tém samém wszelkiego ich mienia pozbawioneby były. J

wyklaruje się zupełnie, pozbawi się wszelkiego smaku i koloru. W miejscach gdzie wody mętne, i w niektórych porach roku prędko się psują, użycie tego sposobu bywa bardzo korzystne.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

W E Ł N A.

Z Szląska 7 Lutego. — Chociaż w tym roku szlachetnione owczarnie nie tak bardzo poszukują szcze-
"Inie odznaczających się poprawnych, zwierząt jak to miało miejsce w zeszłym roku w tej porze, nie zbywa jednak na hodownikach owiec, którzy nie lekając się zapłacić tysiąc i więcej talarów za jednego szczególnie pięknego rasowego tryka. Niepomyślnie konjunktury handlu wełnianego w zeszłym roku obudziły wprawdzie obawę między znanymi hodownikami owiec, ale ich nie zniechęciły. Większa część ich niezachwianie postępuje na raz rozpoczętej drodze, a prócz tego doświadczenie już ich wielokrotnie nauczyło, że wytrwałość ich zawsze w końcu bywa nagrodzoną. Już prawie nie ulega wątpliwości że przyszły targ wełny okaże znacznie podwyższone ceny. Już się poprzednio oświadczyliśmy w tym względzie że podniesienie się cen wełny o 12 do 15 pCt, bardzo jest prawdopodobnem, i teraz jeśli zdaje się to potwierdzać, to proponują już o 8 do 10 pCt wyżej a gdyby producenci chcieli przystępować do ugody postąpionoby bez wątpienia jeszcze wyżej. Ale ci ostatni okazują dość upor, ponieważ niebez zasadnie obliczają, że tegoroczny zbiór wełny musi znacznie szczupłej wypaść niż przeszloroczny. Ponieważ zaś pokup w tym roku znacznie będzie większy niż w przeszłym, spodziewają się przeto, że i cena w podobnym stosunku znacznie podnieść się musi. Wprawdzie mniemają, że to szczególnie nastąpi w średnich gatunkach, ponieważ konsumcja ich jest najznaczniejsza. Ale my z naszej strony uważalibyśmy to za odstąpienie od reguły, gdyby cienkie i wysoko cienkie wełny nie podniosły się w cenie jednocześnie i w równym stosunku, ponieważ w tych gatunkach konsumcja do produkcji daleko korzystniejszy ciągle okazuje stosunek, niż w średnich i ordynarnych gatunkach. W naszych owczarniach tymczasem gdzie nigdzie niedobrze idzie i jeszcze gorzej byłoby, gdyby brakowi paszy nie zaradzano zbożem. Jeśli by po terażniejszej łagodnej pogodzie, okazały się ostrzejsze i długo trwałe zimna, w wielu owczarniach należałoby się obawiać wielkiej śmiertelności.

Z B O Ż E.

Gdańsk 18 Lutego. — W tym tygodniu niezaszła żadna zmiana w naszym targu zbożowym, ceny są niskie chociaż dowozy ze wsi bardzo szczupłe. Z Wiśły wystawiono na targ 16 lasztów żyta, z których 6 lasztów przedano po 410 zł., a 10 lasztów po 400 zł. Teraz przy powiększeniu się zimna, Wisła od Plemendorzkiej służy aż do Tahrwasser jest pokryta lodem, a zatem dowóz wodą znowu został przerwany.

Szczecin 20 Lutego. — W handlu zbożowym panuje ciągła cisza. Pszenica szląska z 1841 r. chociaż w ogóle trzyma się jeszcze na 41—42 tal. w niektórych przypadkach jednak sprzedawana była po 40 tal. ale już nawet na tę cenę nie okazuje się chęć kupna. Białą szląską można mieć po 44—46 tal. Na targu lądowym pomimo szczupłych dowozów cena znowu nieco spadła i zupełnie dobry towar kupuje się na 39—40 tal. Zyto na miejscu nie ma wcale pokupu i liczy się nominalnie po 33—35 tal.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 23 Lutego 1843.

		żądają	dają
		R. s/k.	R. s/k.
1. W E X L E.			
Berlin 100 talarów	2 M.	93 15	—
Gdańsk 100 talarów	2 M.	92 85	92 70
Hamburg 300 m. k.	2 M.	141 60	—
Londyn funt. sterlin.	3 M.	6 41	—
Lipsk 100 talarów	2 M.	—	—
Moskwa 100 rub. sreb.	1 M.	99 51	—
Petersburg ditto	1 M.	99 75	—
Paryż 300 franków	2 M.	75 75	45
Wiedeń 150 zł. reńskich	2 M.	97 50	—
Wrocław 100 talarów	2 M.	93 —	92 85
2. M O N E T Y.			
Rosyjskie Imperjały.		—	—
Holand. dukaty nowe.		—	—
ditto stare ważne		—	—
Frydrychsdory Pruskie		—	—
Rosyjskie assygnaty		—	—
Austrjackie bilety bankowe za 150 złr.		—	—
3. P A P I E R Y.			
Listy zastawne białe, daw. bez kup. (*)		—	—
ditto ditto nowe		14 85	—
Oblig. skarbowe na zł. 1000		—	—
Obligacje cząstkowe na zł. 500		—	—

Wartość kuponu kop. 10 1/3.

SREDNIA CENA ZYWNOSCI.

Na ostatnich targach Warszawskich i Pragskich płacono za korzec żyta rubli sr. 1 kop. 52 (złp. 10 gr. 4); pszenicy r. s. 2 k. 66 (złp. 17 gr. 22); jęczmienia r. sr. 1 kop. 53 (zł. 10 gr. 6) owsa rub. sr. 1 kop. 8 (złp. 7 gr. 1); maki pszennej przedniej r. sr. 4 ko. 46 (złp. 29 gr. 22), ordynarnej 6 ćwierci r. s. 3 k. 63 (złp. 24 gr. 6), żytniej pytło. r. s. 2 k. 7 (złp. 13 gr. 21), gryczanej korzec r. sr. 2 k. 13 (złp. 14 gr. 6); kaszy gryczanej zwyczajnej r. 3 k. 11 (z. 20 g. 22); drobnej r. s. 7 k. 31 (zł. 48 gr. 22); jęczmiennój perłowej r. s. 5 k. 85 (zł. 39 gr. —) jęczm. ordynarnej r. s. 1 k. 62 (złp. 10 gr. 22); — siana Centnar 10¹/₂ funt. kop. 56 (złp. 3 gr. 22); słoiny cent. 100 funt. kop. 28 (złp. 1 gr. 26); szań drow sosnowych r. sr. 6 k. 45 (złp. 43); — wół dobry od r. s. 38 do 56; średni od r. s. 30 do 37; lichi od r. s. 22 do 29; — ciele rs. 2 k. — wieprz dobry od r. s. 11 do 14; średni od r. s. 8 do 10; lichi od r. s. 5 do 7; — masła funt k. 15 (gr. 30) słoiny funt k. 9 (g. 18); kartofli korzec k. 60 (zł. 4 g. —); okowity 10tęj próby garniecko. 60 (zł. 4 g. —); szumówki 6tęj próby garniecko kop. 36 (złp. 2 g. 12).